

HØYRING AV REVISJONSDOKUMENT FOR TOKKE - VINJEREGULERINGA. UTTALE

ARKIVKODE:	SAKSNR.:	SAKSHANDSAMAR:	SIGN.:
S10	2013/379	Jørn Trygve Haug	

UTV.SAKSNR.:	UTVAL:	MØTEDATO:
13/21	Arbeidsutvalet i villreinnemnda	28.08.2013

Vedlegg:

- 1 Høyring av revisjonsdokument for Tokke-Vinjereguleringa i Tokke og Vinje kommunar
- 2 Revisjonsdokument for Tokke-Vinjereguleringa

Bakgrunn:

I april 2006 fremma kommunane Tokke og Vinje krav om revisjon av vilkåra for Tokke – Vinjereguleringa. NVE opna i 2007 for vilkårsrevisjon. Revisjonsdokumentet frå Statkraft er nå ute på høyring. Sjå vedlegg 1 og 2. Villreinnemnda stod ikkje på høyringslista i denne saka. Etter avtale med NVE har nemnda fått utsett frist til 1. oktober for uttale.

Det er til saman 6 konsesjonar som inngår i den aktuelle reguleringa. Desse vart gjeven i perioden 1957 – 1968 og i ei tid der vasskraftutbygginga gjerne vart gjort med ein annan miljøstandard enn i dag. Føremålet med ein vilkårsrevisjon er ei revidering og modernisering av vilkåra gjeven i ein konsesjon og gjer moglegheit til å sette nye vilkår for å rette opp miljøskadar som følgje av utbygginga. Det er ikkje sjølve konsesjonen som er gjenstand for revisjon men vilkåra den er gjeven på. Til dømes endring av minstevassføring, tappe/fyllerestriksjonar og manøvreringsreglement. Eventuelle endringar av vilkåra vert og vurdert i forhold til kost/nytte inkl. mogleg produksjonstap.

Det er forholdet til allmenne interesser i konsesjonen som vert revidert, ikkje privatrettslege tilhøve overfor grunneigarar og rettshavarar.

Tokke – Vinjereguleringa omfattar store område der ei rekke kraftverk og magasin inngår. Sjå kartet under som er henta frå revisjonsdokumentet. Så vidt ein kan sjå råkar Tokke – Vinjereguleringa dei tre villreinområda Setesdal Ryfylke, Setesdal Austhei og Hardangervidda.

Ut frå det ein kan sjå av dokumenta som ligg føre er ikkje villrein teken opp som tema verken i revisjonsdokumentet frå Statkraft eller i kommunen sitt kravdokument.

Kart som syner Tokke-Vinjereguleringa:

TOKKE-VINJEREGULERINGEN
Revisjonsdokument 2013

Figur 0.1. Oversiktskart over Tokke-Vinjereguleringen

Vurdering:

Norge har gjennom internasjonale forpliktingar eit særleg ansvar for ivaretaking av villrein. Trongen for store samanhengande leveområde er vesentleg i den samanheng. Nyleg vart regional plan for Setesdal Vesthei, Ryfylkeheiane og Setesdal Austhei (Heiplanen) godkjend der omsynet til villreinen står sentralt. Delar av Tokke-Vinjereguleringa inngår i planen som *omsynssone villrein* og *omsynssone nasjonalt villreinområde*. Reguleringa råkar og område som er viktige for utveksling mot Hardangervidda. I ljøs av dette er det ein klar mangel ved revisjonsdokumentet at konsekvensane vassdragsreguleringa har hatt for villrein ikkje er vurdert. Det synast i den samanheng til naturmangfoldlova §8 vedkomande krav til kunnskapsgrunnlaget ved utøving av offentleg mynde.

Generelt har vassdragsreguleringar hatt ein vesentleg påverknad på dei aktuelle villreinområda dei siste 50 åra. Beiteareal og trekkorridorar er stadvis demt ned og infrastruktur knytt til reguleringa i form av kraftleidningar og vegar har og verka inn. I tillegg kjem annan påverknad i form av vegutbygging, hyttebygging med meir. Samla sett har dette vore med på å legge avgrensingar for korleis villreinen nyttar områda. Med bakgrunn i dette er det vesentleg at ein i ulike saker knytt til arealdisponering vurderer den totale belastninga områda er utsett for. Det synast i den samanheng til §10 i naturmangfoldlova vedkomande krav om vurdering av «*samlet belastning*». Vidare er det eit poeng at dei ulike reguleringskonsesjonane i villreinområda forfell til revisjon til ulik tid. Gjennom ulike vilkårsrevisjonar er det difor vanskeleg å fange opp korleis dei ulike kraftutbyggingane samla sett har verka inn.

Sakshandsamar kjener ikkje til konkrete undersøkingar/vurderingar på korleis Tokke-Vinjereguleringa har verka inn på villreinen sin bruk av desse områda. Undersøkingar frå andre delar av Setesdal-Ryfylke kan likevel ha ein viss overføringsverdi. Det synast i den samanheng til *NINA Rapport 401 Nye overføringar til Blåsjømagasinet – villreinfagleg vurdering* og *NINA Oppdragsmelding 798 Store Urevatn – villrein – etterundersøkelse i forbindelse med tilleggsregulering av Store Urevatn*.

Dei seinare åra er det og gjort eit monaleg arbeid mtp. kartlegging av villreinen sin bruk av Setesdalsheiene. Det synast i den samanheng til *NINA Rapport 694 Villreinen sin bruk av Setesdalsheiene. Sluttrapport frå GPS-merkeprosjektet 2006-2010*. I kap. 4.4.3 blir mellom anna utbygginga av Votna, Ståvatn, Kjelavatn og Førsvatn nemnd. Det går her fram at ein ikkje med sikkerheit veit i kva grad reguleringa har ført til endra tilhøve for villreinen. Likevel synast det klart at på sommartid har reguleringane ført til at område som tidlegare var viktige trekkvegar i dag ligg under vatn. Vinterstid vil og desse areala stå fram som store einsarta flater der istilhøva kan tenkjast å påverka villreinen sin bruk av områda.

Kort summert er det vesentleg at konsekvensane vassdragsreguleringa har hatt for villrein vert vurdert i revisjonssaka. Moglege avbøtande tiltak må vurderast. Dette kan til dømes vera avgrensing av ferdsel på anleggsvegar og endring av manøvreringsreglement der dette kan ha ein positiv effekt for villreinen sin moglegheit for trekk. Det må gjerast ein samanstilling av kunnskapen som ligg føre på området eventuelt supplert med nye undersøkingar og vurderingar. Særleg relevante problemstillingar/tema vil vera:

- Korleis neddemming av areal samt bygging av annan infrastruktur knytt til reguleringa har påverka bruk av beiteområde og trekkvegar inkl. utveksling mot Hardangervidda.
- Fastsetting av nye konsesjonsvilkår må byggje på ei vurdering av den samla belastninga villreinen i Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei er utsett for.

- Vilårsrevisjonen av Tokke-Vinjereguleringa må sjåast i samanheng med pågåande og komande revisjonsprosessar i andre delar av villreinområda.

Framlegg til uttale:

Arbeidsutvalet syner til vurderinga i saka og ber om at konsekvensane vassdragsreguleringa har hatt for villrein vert vurdert i revisjonssaka. Moglege avbøtande tiltak må vurderast. Dette kan til dømes vera avgrensing av ferdsel på anleggsveggar og endring av manøvreringsreglement der dette kan ha ein positiv effekt for villreinen sin moglegheit for trekk. Det må gjerast ein samanstilling av kunnskapen som ligg føre på området eventuelt supplert med nye undersøkingar og vurderingar. Særleg relevante problemstillingar/tema vil vera:

- Korleis neddemming av areal samt bygging av annan infrastruktur knytt til reguleringa har påverka bruk av beiteområde og trekkveggar inkl. utveksling mot Hardangervidda.
- Fastsetting av nye konsesjonsvilkår må byggje på ei vurdering av den samla belastninga villreinen i Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei er utsett for.
- Vilårsrevisjonen av Tokke-Vinjereguleringa må sjåast i samanheng med pågåande og komande revisjonsprosessar i andre delar av villreinområda.

Arbeidsutvalet ber om å få saka til ny vurdering når nemnde vurderingar og eventuelle undersøkingar er gjort.

Saksprotokoll i Arbeidsutvalet i villreinnemnda - 28.08.2013

Som framlegg til uttale.

Kopilista supplert med Miljødirektoratet, Fylkesmannen i Vest-Agder og Norsk Villreinsenter sør.

Uttale:

Arbeidsutvalet syner til vurderinga i saka og ber om at konsekvensane vassdragsreguleringa har hatt for villrein vert vurdert i revisjonssaka. Moglege avbøtande tiltak må vurderast. Dette kan til dømes vera avgrensing av ferdsel på anleggsveggar og endring av manøvreringsreglement der dette kan ha ein positiv effekt for villreinen sin moglegheit for trekk. Det må gjerast ein samanstilling av kunnskapen som ligg føre på området eventuelt supplert med nye undersøkingar og vurderingar. Særleg relevante problemstillingar/tema vil vera:

- *Korleis neddemming av areal samt bygging av annan infrastruktur knytt til reguleringa har påverka bruk av beiteområde og trekkveggar inkl. utveksling mot Hardangervidda.*
- *Fastsetting av nye konsesjonsvilkår må byggje på ei vurdering av den samla belastninga villreinen i Setesdal Ryfylke og Setesdal Austhei er utsett for.*
- *Vilårsrevisjonen av Tokke-Vinjereguleringa må sjåast i samanheng med pågåande og komande revisjonsprosessar i andre delar av villreinområda.*

Arbeidsutvalet ber om å få saka til ny vurdering når nemnde vurderingar og eventuelle undersøkingar er gjort.

Kopi til:

Kopi sendt på epost til:

NVE

Vinje kommune

Tokke kommune

Fylkesmannen i Telemark

Fylkesmannen i Vest-Agder

Telemark Fylkeskommune

Villreinnemnda for Setesdalsområdet

Villreinnemnda for Hardangervidda

Setesdal Ryfylke villreinlag

Setesdal Austhei villreinlag

Norsk Villreinsenter, Skinnarbu

Miljødirektoratet